

TA'LIM SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA ZAMONAVIY AXBOROT KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH

Abduraxmonov Qayimjon Sharibjonovich

*Fargona viloyati Quva tumani kasb-hunar maktabi
informatika va axborot texnologiyalari fani o'qituvchisi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada ta'lim sohasida zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanishning ta'lim samaradorligini oshirishdagi o'rni haqida fikr yuritilgan.

Kalit so'zlar: web sayt, dasturiy vosita axborot kommunikatsiya texnologiyalar, AKT dasturlari, animatsiyalar.

KIRISH

Ayni paytda bu umumiy yo'nalishlar ta'limni boshqarish va tashkillashtirish, ta'lim turlari va yo'nalishlari, uzviylik va integratsiyani ta'minlash, o'qitish metodlari va vositalari kabi yo'nalishlarda xususiylashadi. Ta'limda uzviylik va integratsiyalashuv bilan birgalikda o'qitish metodlari va vositalarini ham yangilash va qayta ko'rib chiqish lozim. Jamiyatimizda ro'y berayotgan turli xil o'zgarishlar o'qituvchilar oldiga muhim vazifalar qo'ymoqda. Bu vazifalar har tomonlama rivojlangan, mustaqil fikrlay oladigan, ijodkor, aqlli va nozik didli yoshlarni tarbiyalashdan iborat bo'lib, hozirgi zamon o'qituvchisidan tinmay ijodiy izlanish, o'qish va o'qitishga yangicha munosabatni, fidoiylilikni talab qiladi. "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi"da qator vazifalar belgilab berilganki, bu vazifalarga zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalarini o'z vaqtida ishlab chiqish va joriy etishni ta'minlash hamda ta'lim muassasalarining moddiy-texnik bazasini yangi o'quv adabiyotlari, zamonaviy jihozlar shu jumladan, kompyuter texnikasi bilan ta'minlash muhim masalalardan biri hisoblanadi. Ta'lim tizimida axborot kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish o'quv jarayonida o'quvchilarni faqat nazariy bilimlari bilan cheklab qolmasdan, balki amaliy mashg'ulotlar o'tkazishda, ularning har tomonlama yetuk kadrlar qilib tayyorlashida muhim rol o'ynaydi. Ta'limdagi axborot texnologiyalari keng me'yoriy tushuncha bo'lib, olib borilayotgan har bir mavzu ana shu texnika, texnologiyadan foydalanishni taqozo etadi. Chunki, zamonaviy o'qitish texnikasidan foydalanish ijobiy natijalar beradi. Ta'lim tizimida olib borilayotgan islohotlar umumiy o'rta ta'lim maktablarida fanlarni yangicha uslublarda o'qitishni nazarda tutmoqda.

Bugungi kunda mamlakatimizda bolayotgan ulkan bunyodkorlik ishlari, ta'lim-tarbiya sohasida qabul qilingan qonun va qarorlar "Milliy dastur"imizda belgilab berilgan buyuk maqsadlar hozirgi kun o'qituvchisini yanada ko'proq mehnat

qilishga, izlanishga da'vat etmoqda. Ushbu maqsadlarning ijobiy natijaga ega bo'lishi, eng avvalo, yosh avlodga ilmiy bilimlar asoslarini puxta o'rgatish, ularda keng dunyoqarash hamda tafakkur ko'lamini hosil qilish, ma'naviy-axloqiy sifatlarni shakllantirish borasidagi ta'limiy-tarbiyaviy ishlarni samarali tashkil etish bilan bog'liqdir. Zero, yurtning porloq istiqbolini yaratish, uning nomini jahonga keng yoyish, ulug' ajdodlar tomonidan yaratilgan milliy-madaniy merosni jamiyatga namoyish etish, ularni boyitish yosh avlodni komil inson hamda malakali mutaxassis qilib tarbiyalashga bog'liqdir.

Darsni zamonaviy qilish (texnik vositalardan foydalanish nuqtai nazaridan); darsni zamonaviy bolaning dunyoqarashiga yaqinlashtirish, chunki u o'qish va gapirishdan ko'ra ko'proq qaraydi va tinglaydi; o'qituvchi va o'quvchi o'rtasida tushunish, o'zaro yordam munosabatlarini o'rnatish; o'qituvchiga yordam berish: materialni hissiy va majoziy ravishda taqdim etish imkoniyatlari; darsda olingan bilimlarni mustahkamlashni tashkil etish; bilim, ko'nikma va malakalarni tekshirish; o'quvchi bahosini yanada muvozanatli va ob'ektiv qilish; vaqtni tejash.

Zamonaviy o'qituvchining ta'lim sifatini ta'minlashga qaratilgan faoliyatida uchta asosiy komponentni ajratib ko'rsatish mumkin:

* mazmunli(nima o'rgatish kerak?), shu jumladan mazmunni tanlash, yangi ta'lim dasturlarini ishlab chiqish, turli darajadagi loyihalarda ishtirok etish;

* faol (qanday qilib o'qitish kerak?), jumladan, zamonaviy ta'lim texnologiyalarini joriy etish, shu jumladan AKT;

* protsessual(pedagogik o'zaro ta'sirni qanday tashkil qilish kerak?), shu jumladan pedagogik maqsadlarga erishish shartlari va usullarini aniqlash.

Zamonaviy maktabda asosiy tarkib komponenti - bu tizimli amalga oshirish va faol foydalanish uchun shart-sharoitlar yaratish jarayoni sifatida axborotlashtirish. axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) ta'lim muassasasi ishida, bu o'quvchilarning ko'pchiligi mehnat bozorining yangi va zamonaviy talablariga mos keladigan ta'lim natijalariga erishishini ta'minlashi kerak. Masalan, matematika darslarida axborot texnologiyalaridan foydalanish o'quvchilarda mantiqiy fikrlash, geometrik o'lchash va yasashning amaliy usullarini o'rganish imkoniyatlarini beradi. Shunday qilib, umumiy o'rta ta'lim maktablarida axborot texnologiyalari orqali yangi pedagogik texnologiyalarni kiritilishi, o'quvchi va o'qituvchi faoliyati, ularning darsdagi o'rni va vazifalarini keskin o'zgarishiga olib keladi. Shu bilan birga darsning samaradorligi ortadi, o'quvchilar bilimlarini o'zlarining kuchi, qobiliyati va tempiga asosan qabul qilishi va ularni mustaqil ravishda o'zlashtirishiga olib keladi. Matematika fanida axborot texnologiyalari AKT dan ta'lim jarayonida foydalanish, ta'lim samaradorligini oshirish uchun katta imkoniyat hisoblanadi. Jumladan, o'qitish jarayoni bilan AKT dan foydalanib o'qitish orasidagi farqni mazkur slayddan bilib olish qiyin emas. Bunda nafaqat tinglash, o'qish balki o'quvchilar bir dars jarayonida

mustaqil ta`lim olish, olingan nazariy bilimni amalda kuzatish va mavzuni mazmunidagi yangilikni tadqiq qilish imkoniyatiga ega bo`ladilar.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O`zbekiston Respublikasining “Kadrlar tayyorlash milliy dasturi” / Barkamol avlod – O`zbekiston taraqqiyotining poydevori. – Toshkent: Sharq nashriyot-matbaa kontserni. 1997.
2. O`zbekiston Respublikasining “Ta`lim to`g`risida”gi Qonuni (1997 yil 29 avgustda qabul qilingan) /Barkamol avlod – O`zbekiston taraqqiyotining poydevori. – Toshkent: Sharq nashriyot-matbaa kontserni. 1997.
3. O`zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining “Umumiy o`rta ta`limning davlat ta`lim standartlarini tasdiqlash to`g`risida”gi qarori (1999 yil 16 avgust)/Xalq ta`limi j. 1999. № 5.
4. Chernenko O.N. O`quv jarayonida axborot texnologiyalari. –Volgograd .: O`qituvchi, 2007 yil.
6. Saykov B.P. Ta'lim muassasasining axborot makonini tashkil etish: amaliy qo'llanma... - Moskva: Binom, 2005 yil.